

Dobra firma

Dwie księgi u jednego podatnika; Składki od pracujących czasowo za granicą; Lektury przedsiębiorcy

12.06.2003, NA BP TM NK

DOBRZE WIEDZIEĆ

Ewidencja przychodów i kosztów - Dwie księgi u jednego podatnika
Składki od pracujących czasowo za granicą - Polak w Unii, obywatel Unii w Polsce
Lektury przedsiębiorcy

Ewidencja przychodów i kosztów

Dwie księgi u jednego podatnika

Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą i rozliczająca się z podatku dochodowego na zasadach ogólnych z reguły prowadzi jedną księgę przychodów i rozchodów. Są jednak sytuacje, gdy tych ksiąg może być więcej.

W ewidencji działalności gospodarczej zgłosiłam dwie nazwy firm, pod którymi, jako osoba fizyczna, będę prowadzić działalność gospodarczą - w zakresie produkcji i usług poligraficznych (pod jedną nazwą) oraz handlu detalicznego i hurtowego (pod drugą nazwą). Moja wątpliwość dotyczy tego, czy powinnam zaprowadzić dwie odrębne książki przychodów i rozchodów, czy też jedną, dla obu firm? Którą z tych nazw powinnam posługiwać się na dokumentach sprzedaży i zakupu - jedną z nich czy oboma? - pyta czytelniczka DF.

Z rozporządzenia w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów wynika, że prowadzenie więcej niż jednej księgi przychodów i rozchodów powinno być regułą w "przedsiębiorstwie wielozakładowym". § 9 ust. 3 rozporządzenia stanowi, że w razie prowadzenia przedsiębiorstwa wielozakładowego księgi muszą znajdować się w każdym zakładzie. Zgodnie ze słowniczkiem do rozporządzenia (§ 3 pkt 10) przedsiębiorstwo wielozakładowe oznacza działalność opartą na kilku zespołach składników materialnych i niematerialnych, jakimi są w szczególności sklepy, zakłady, punkty usługowe, przeznaczone do realizacji określonych zadań gospodarczych. Jednak nawet dla kilku sklepów czy zakładów można prowadzić jedną księgę (w miejscu wskazanym jako siedziba podatnika), ale pod warunkiem że w poszczególnych zakładach jest prowadzona co najmniej ewidencja sprzedaży (w kantorach i lombardach odpowiednio ewidencja kupna i sprzedaży wartości dewizowych lub ewidencja pożyczek i zastawionych rzeczy).

Zatem jeśli czytelniczka prowadzi działalność w dwóch różnych punktach - w jednym zakładzie świadczy usługi poligraficzne, a w innym miejscu prowadzi hurtownię, to powinna założyć dwie księgi, chyba że w obu tych punktach będzie prowadziła ewidencję sprzedaży, a księgę przechowywać np. w miejscu zamieszkania. Jeśli działalność jest prowadzona w jednym miejscu - wystarczy jedna księga.

Rozporządzenie nie nakłada obowiązku prowadzenia kilku ksiąg tylko z tego tytułu, że podatnik wykonuje różne rodzaje działalności gospodarczej czy też jeden rodzaj działalności pod różnymi nazwami. Przychody i koszty ze wszystkich rodzajów działalności i tak się sumuje dla celów ustalenia miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy.

To, że czytelniczka nadała dwie nazwy na określenie prowadzonych przez siebie rodzajów działalności, nie zmienia tego, iż jako podatnik - na dokumentach sprzedaży i zakupu (fakturach, rachunkach) - powinna podawać przede wszystkim swoje imię i nazwisko. To ona ponosi koszty i osiąga przychody, które należy wykazać w księdze (lub księgach). Dane te może uzupełnić o nazwę (hurtowni, sklepu), jeśli ułatwi to identyfikację wydatku (wpływu). **A.KOL.**

Polak w Unii, obywatel Unii w Polsce

Składki od pracujących czasowo za granicą

SKŁADKI w UNII

Ogólnie o przepisach prawa wspólnotowego obowiązujących w zakresie ubezpieczeń społecznych pisaliśmy w DOBREJ FIRMIE z 29 maja 2003 r. Dzisiaj kolej na analizę sytuacji prawnej pracowników wysłanych przejściowo na obszar

drugiego państwa.

O tym, jaki ma być system ubezpieczeń społecznych, kogo zaliczyć do kręgu osób ubezpieczonych oraz jakie mają być warunki podlegania ubezpieczeniu, decyduje samodzielnie każde państwo. Jednak jednoczesne zatrudnienie pracownika w kilku krajach mogłoby prowadzić do tego, że trzeba by było za niego zapłacić składki na ubezpieczenie równocześnie w kilku państwach.

Aby tego uniknąć, wprowadzono specjalne przepisy kolizyjne. Celem tych regulacji jest wykluczenie równoczesnego ubezpieczenia ("podwójnego ubezpieczenia") w systemach ubezpieczeń społecznych różnych państw. O tym, przepisy którego państwa o zabezpieczeniu społecznym stosuje się do pracownika, rozstrzyga więc prawo wspólnotowe (rozporządzenie EWG nr 1408/71). Będzie ono miało zastosowanie również do pracowników polskich - po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Decyduje miejsce wykonywania pracy

Według regulacji unijnych o tym, jakie przepisy o zabezpieczeniu społecznym mają zastosowanie, decyduje to, w którym państwie pracownik wykonuje zwykle swoją pracę. Zasadę tę stosuje się niezależnie od tego, w którym państwie pracownik ma miejsce zamieszkania. Również ani siedziba pracodawcy, ani okres wykonywania pracy zarobkowej nie są w zasadzie istotne.

Przykład 1

Grzegorz Nowak mieszka w Poznaniu, ale wykonuje pracę wyłącznie w Danii. W związku z tym obowiązują go duńskie przepisy o zabezpieczeniu społecznym. Jego miejsce zamieszkania nie ma znaczenia. Decyduje tylko miejsce pracy.

Przykład 2

Przedsiębiorstwo, w którym Grzegorz Nowak jest zatrudniony na czas określony (dwa lata), ma swoją siedzibę w Poznaniu. Ponieważ Nowak pracuje wyłącznie w Danii, obowiązują go duńskie przepisy o zabezpieczeniu społecznym. Ani siedziba zakładu, ani czasowe ograniczenie stosunku pracy nie mają znaczenia.

Pracownik wysłany

W sposób szczególny uregulowano sytuację pracowników wysłanych, którzy w ramach istniejącego w danym kraju stosunku pracy zostają przejściowo wysłani na obszar innego państwa w celu wykonywania tam pracy na rzecz swojego pracodawcy. Obowiązują ich w dalszym ciągu przepisy o zabezpieczeniu społecznym kraju, w którym nawiązali stosunek pracy, jeżeli:

zatrudnienie w innym kraju jest z góry ograniczone w czasie do maksymalnie dwunastu miesięcy,

pracownik wysłany nie zastępuje innego oddelegowanego pracownika, którego dwunastomiesięczny pobyt za granicą właśnie dobiegł końca.

Przykład 3

Jan Kowalski jest architektem i pracuje w Poznaniu na rzecz spółki projektowej mającej siedzibę w tym mieście. Spółka wysłała Kowalskiego na dziesięć miesięcy do Niemiec w celu realizacji projektu budowlanego. Przejściowe zatrudnienie Kowalskiego w Niemczech spełnia wszystkie wyżej wymienione przesłanki. Dlatego wciąż objęty jest on polskimi przepisami o zabezpieczeniu społecznym.

O tym, czy mamy do czynienia z "wysłaniem" w rozumieniu prawa wspólnotowego, należy w każdym przypadku rozstrzygać na podstawie faktycznego i prawnego charakteru zagranicznego zatrudnienia. Szczegółowe kryteria oceny zawiera postanowienie nr 181 Komisji Administracyjnej UE. Zawarte są one także w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Postanowienie to konkretyzuje w szczególności przesłankę kontynuacji stosunku pracy między pracownikiem a pracodawcą oraz objaśnia, na co należy dodatkowo zwrócić uwagę w wypadku, gdy pracownik został zatrudniony przede wszystkim w celu wysłania go na określony czas do innego państwa.

Przedłużenie zagranicznego zatrudnienia

Jeżeli z niedających się przewidzieć przyczyn zatrudnienie pracownika w innym kraju - planowane początkowo na dwanaście miesięcy - przedłuży się, pracownik - po upływie tego okresu - podlega co do zasady przepisom o zabezpieczeniu społecznym państwa, w którym praca jest faktycznie wykonywana. Jednak jeśli przewidywany okres pracy za granicą nie przekroczy kolejnych dwunastu miesięcy, pracodawca może złożyć wniosek o stosowanie - również w okresie przedłużenia zagranicznego pobytu - przepisów państwa, z którego pracownik został wysłany. Wniosek taki składa się we właściwej instytucji państwa, w którym ma miejsce przejściowe zatrudnienie.

Przykład 4

Sporządzony przez Kowalskiego projekt nie będzie - z nieprzewidzianych wcześniej przyczyn - gotowy w planowanym terminie. Jego pobyt za granicą zostaje zatem przedłużony o cztery miesiące. Ponieważ okres przedłużenia przejściowego zatrudnienia mieści się w limicie dwunastu miesięcy, to pracodawca Kowalskiego może złożyć wniosek o

stosowanie wobec niego w dalszym ciągu polskich przepisów o zabezpieczeniu społecznym.

W razie odmowy wydania decyzji zwalniającej ze stosowania - w okresie przedłużenia przejściowego pobytu za granicą - przepisów państwa zatrudnienia, stosuje się - zgodnie z ogólną zasadą terytorialności, zawartą w art. 13 rozporządzenia 1408/71 - przepisy państwa przejściowego zatrudnienia.

Formularze E101 i E102

Pracownicy, którzy pracują w innym państwie członkowskim i których wciąż obowiązują przepisy o zabezpieczeniu społecznym państwa, z którego zostali wysłani, otrzymują specjalne zaświadczenie - na formularzu E101. Formularz ten służy jako dowód poświadczający stosowanie w zakresie ubezpieczenia społecznego wyłącznie przepisów państwa wysyłającego. Jest on wiążący tak długo, dopóki nie zostanie uznany za nieważny albo odwołany przez instytucję, która go wystawiła. W razie przedłużenia zagranicznego pobytu zwolnienie ze stosowania przepisów państwa przejściowego zatrudnienia jest poświadczane przez właściwą instytucję na formularzu E102.

BEATA PAWŁOWSKA

specjalista w centrali ZUS

TOMASZ MAJOR

prawnik w kancelarii Wendler Tremml

Lektury przedsiębiorcy

Przedstawiamy kolejne nowości na rynku księgarskim. Może znajdą państwo wśród nich pozycje, które okażą się szczególnie przydatne w prowadzeniu firmy.

RACHUNKOWOŚĆ

Wskaźniki w firmie

Skąd czerpać informacje o sytuacji finansowej swojej firmy, jakimi wskaźnikami się posługiwać, według jakich metod dokonywać analizy? Pomocą w uzyskaniu odpowiedzi na te pytania może być książka przygotowana przez zespół autorów pod redakcją prof. Mariana Walczaka. Z pewnością nie jest to lektura łatwa, ale biorąc pod uwagę to, że autorzy starali się uwzględnić w niej sytuację przedsiębiorstw o różnej formie własności, różnej wielkości i różnych rodzajach prowadzonej działalności, może znaleźć adresata w niejednym czytelniku DOBREJ FIRMY, w tym szczególnie czwartkowych jej wydań. Po w miarę skondensowanym przedstawieniu źródeł analizy finansowej (poszczególnych części sprawozdania finansowego) oraz zasad wyceny aktywów i pasywów w międzynarodowych regulacjach rachunkowości autorzy przechodzą do szczegółowego omówienia metod analizy finansowej oraz prezentacji innych rodzajów analizy (analizy efektywności ekonomicznej gospodarowania, analizy przedsięwzięć inwestycyjnych, analizy ryzyka inwestycyjnego). Oprócz znanych już metod analizy płynności, obrotowości, rentowności itd. omawiają też nowe wskaźniki oceny działalności podmiotu: EVA i MVA.

"Analiza finansowa w zarządzaniu przedsiębiorstwem", pod redakcją naukową Mariana Walczaka, Difin, Warszawa 2003

Sprawozdanie jednostek powiązanych

Nie jest to lektura dla szerokiego kręgu odbiorców, ale tym, do których jest adresowana, posłuży z pewnością jako praktyczny poradnik pomagający sporządzić sprawozdanie finansowe powiązanych ze sobą przedsiębiorstw. Autor wykorzystał w niej bowiem swoje wieloletnie doświadczenie w badaniu skonsolidowanych sprawozdań finansowych i nie tylko w teorii, ale też na przykładach pomaga czytelnikowi poznać skomplikowane metody i zasady konsolidacji. Uwzględnia przy tym nie tylko przepisy znowelizowanej ustawy o rachunkowości i rozporządzeń wykonawczych, ale też kodeks spółek handlowych, najnowsze wytyczne Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz aktualne wytyczne Komisji Papierów Wartościowych i Giełd.

Andre Helin, "Skonsolidowane sprawozdanie finansowe", Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr sp. z o.o., Gdańsk 2003

Wszystko o magazynie

Z myślą o tych, którzy chcieliby zgłębić tajniki wiedzy z dziedziny logistyki i gospodarki magazynowej, gdańskie wydawnictwo ODDK przygotowało aż cztery nowe pozycje. Pierwsza, najobszerniejsza, to vademecum funkcjonowania i organizacji magazynów, omawiające zasady i praktyczne rozwiązania dotyczące gospodarki magazynowej, nowoczesne technologie i metody organizacji pracy, aktualne kierunki rozwoju dystrybucji i obrotu magazynowego, najnowsze systemy informatyczne wspomagające zarządzanie magazynami. Dwie pozostałe publikacje pomagają sporządzić podstawowe akty normatywne konieczne w gospodarce magazynowej: instrukcję magazynową i regulamin pracy magazynu. W pierwszej z nich autor omawia podstawowe zagadnienia gospodarki magazynowej, tj. warunki przechowywania zapasów materiałowych, charakterystykę budowli i pomieszczeń magazynowych, ich rozmieszczenie na terenie przedsiębiorstwa, wyposażenie magazynów, organizację i zarządzanie magazynami, technologię prac magazynowych, kontrolę gospodarki magazynowej, podstawowe zasady bhp i

zabezpieczenia przeciwpożarowego. Ostatnia, czwarta publikacja, przygotowana - tak jak trzecia - w formie niewielkiej broszurki, wyjaśnia, na czym polega odpowiedzialność materialna pracowników magazynowych.

Zdzisław Dudziński, Michał Kizyn, "Vademecum gospodarki magazynowej", Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr sp. z o.o., Gdańsk 2003

Zdzisław Dudziński, "Jak sporządzić instrukcję magazynową", "Odpowiedzialność materialna pracowników magazynowych", "Regulamin pracy magazynowej", Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr sp. z o.o., Gdańsk 2003

PODATKI

Prawo podatkowe

Ta publikacja powstała głównie z myślą o studentach, aplikantach, pracownikach administracji skarbowej i doradcach podatkowych. Może jednak zainteresuje również przedsiębiorców, chcących poszerzyć swą wiedzę i zrozumieć teoretyczne podstawy prawa podatkowego, dotyczące zarówno zobowiązań podatkowych (powstawania i wygasania zobowiązań, nadpłaty, zabezpieczania wykonania zobowiązań podatkowych, odpowiedzialności podatnika, płatnika, inkasenta i osób trzecich za zaległości podatkowe), jak i postępowania podatkowego (podmiotów, terminów, trybu postępowania przed organami pierwszej i drugiej instancji, weryfikacji decyzji ostatecznych i postanowień). Odrębne rozdziały autorzy poświęcili omówieniu poszczególnych rodzajów podatków. W zarysach przedstawili też międzynarodowe i europejskie prawo podatkowe.

Katarzyna Koperkiewicz-Mordel, Włodzimierz Nykiel, Wojciech Chróścielewski, "Polskie prawo podatkowe", Difin, Warszawa 2003

K.J.